

” Іващенко О., Ненько Ю. Шляхи формування мотивації вивчення іноземної мови у закладах вищої освіти ДСНС України. *Освіта. Інноватика. Практика*, 2024. Том 12, № 5. С. 31-36. <https://doi.org/10.31110/2616-650X-vol12i5-005>.

Ivashchenko O., Nenko Yu. Shliakhy formuvannya motyvatsii vyvchennia inozemnoi movy u zakladakh vyshchoi osvity DSNS Ukrainy [Ways of forming motivation for learning a foreign language in higher educational institutions of SES of Ukraine]. *Osvita. Innovatyka. Praktyka – Education. Innovation. Practice*, 2024. Vol. 12, No 5. S. 31-36. <https://doi.org/10.31110/2616-650X-vol12i5-005>.

УДК 378.147

DOI: 10.31110/2616-650X-vol12i5-005

Оксана ІВАЩЕНКО

Черкаський інститут пожежної безпеки імені Героїв Чорнобиля НУЦЗ України, Україна
<https://orcid.org/0000-0003-0978-3075>
catfanya@gmail.com

Юлія НЕНЬКО

Черкаський інститут пожежної безпеки імені Героїв Чорнобиля НУЦЗ України, Україна
<https://orcid.org/0000-0001-7868-0155>
julia18016@ukr.net

ШЛЯХИ ФОРМУВАННЯ МОТИВАЦІЇ ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ ДСНС УКРАЇНИ

Анотація. Стаття присвячена проблемі формування мотивації вивчення іноземної мови у профільних вищих закладах освіти ДСНС України. Проведений аналіз публікацій, присвячених проблемі мотивації, її видів та різних аспектів проблеми формування навчальної мотивації під час вивчення іноземних мов. Представлені результати опитування здобувачів вищої освіти I курсу різних спеціальностей Черкаського інституту пожежної безпеки імені Героїв Чорнобиля Національного університету цивільного захисту України стосовно мотивів вивчення іноземної мови та основних труднощів, які виникають під час цього процесу. Зроблений висновок, що складна проблема підвищення мотивації вирішується комплексно, з акцентом на зміст навчання, методику викладання мови та психологічну складову навчання. Авторами підкреслюється роль викладача, його особистості та професійної підготовки, володіння ним сучасними методами навчання іноземними мовами. Враховуючи дефіцит часу на вивчення іноземних мов у профільних закладах ДСНС України, звертається особлива увага на зміст навчання та вибір навчального матеріалу, беручи до уваги індивідуальні та професійні інтереси здобувачів вищої освіти. Авторами виокремлені такі методи інноваційної навчальної діяльності як освітні платформи та інтерактивні програми, які можна використовувати з метою урізноманітнення процесу навчання, адаптації навчальних матеріалів до рівня знань студентів та курсантів, надання персоналізованих завдань та підбору оптимальних методів навчання. Авторами наголошується на необхідності враховувати психологічну складову процесу опанування іноземної мови, формування позитивного ставлення до навчальної дисципліни та нівелювання минулого негативного досвіду. На основі аналізу результатів опитування надані рекомендації стосовно формування позитивної мотивації вивчення іноземної мови в немовних вищих закладах освіти.

Ключові слова: мотивація; іноземна мова; навчальний процес; зміст навчання; методи викладання; професійна підготовка викладача.

Oksana IVASHCHENKO

Cherkasy Institute of Fire Safety named after Chornobyl Heroes of NUCD of Ukraine, Ukraine
<https://orcid.org/0000-0003-0978-3075>
catfanya@gmail.com

Yuliia NENKO

Cherkasy Institute of Fire Safety named after Chornobyl Heroes of NUCD of Ukraine, Ukraine
<https://orcid.org/0000-0001-7868-0155>
julia18016@ukr.net

WAYS OF FORMING MOTIVATION FOR LEARNING A FOREIGN LANGUAGE IN HIGHER EDUCATIONAL INSTITUTIONS OF SES OF UKRAINE

Abstract. The article is devoted to the problem of the formation of motivation for learning a foreign language in specialized higher educational institutions of the State Emergency Service of Ukraine. An analysis of publications devoted to the motivation problem, its types, and various aspects of the formation of educational motivation during foreign language learning was carried out. The results of a survey of the first-year students of higher education in multiple specialties of Cherkasy Institute of Fire Safety, named after Chornobyl Heroes of the National University of Civil Defense of Ukraine, regarding the motives for learning a foreign language and the main difficulties that arise during this process are presented. The complex problem of increasing motivation is solved comprehensively, emphasizing learning content, language teaching methods, and the psychological component of learning. The authors emphasize the role of the teacher, his personality and professional training, and his mastery of modern methods of teaching foreign languages. Taking into account the shortage of time for learning foreign languages in specialized institutions of the State Emergency Service of Ukraine, special attention is paid to the content of education and the choice of educational material, taking into account the individual and professional interests of students of higher education. The authors single out innovative educational activities such as educational platforms and interactive programs that can diversify the learning process, adapt educational materials to the level of knowledge of students and cadets, provide personalized tasks, and select optimal learning methods. The authors emphasize the need to consider the psychological component of mastering a foreign language, forming a positive attitude towards the subject, and leveling past negative experiences. Based on the analysis of the survey results, recommendations are given regarding the formation of positive motivation for learning a foreign language in non-language higher educational institutions.

Keywords: motivation; foreign language; educational process; content of education; educational techniques; professional training of teacher.

Постановка проблеми. Суспільство неспроможне жити, не користуючись мовою, яка є найважливішим засобом людського спілкування. Немає жодного виду діяльності людей, в якому не застосовувалася б мова для висловлювання їх думок, почуттів, для досягнення взаєморозуміння між ними. Мова входить у соціальний досвід людства, розвивається разом із людським суспільством і засвоюється кожною окремою людиною лише завдяки спілкуванню з іншими людьми. Іноземна мова, як і рідна, не існує ізольовано в суспільстві й не може жити своїм власним життям. Вона тісно пов'язана з усіма сферами життєдіяльності суспільства: економікою, політикою, мистецтвом, освітою, військовою сферою тощо, уособлюючи менталітет, культуру країни, яку представляє. Проте відмінність полягає у тому, що іноземна мова служить засобом як міжособистісного, так і міжнаціонального, міждержавного, міжнародного спілкування.

Комунікаційні та технологічні перетворення в суспільстві залучили як у безпосереднє, так і в опосередковане спілкування (наприклад, через систему Інтернет) досить велику кількість людей різних професій, різного віку та з різними інтересами. Відповідно зросли потреби у використанні іноземної мови. Іноземна мова об'єктивно стає суспільною цінністю, тому її включення до програми вищої освіти – соціальне замовлення суспільства. Нові завдання передбачають зміни у вимогах до рівня володіння іноземною мовою, визначення нових підходів до відбору змісту матеріалу та організації навчання, підвищення рівня мотивації тих, хто навчається. Особливо гостро означені вище питання піднімаються у немовних закладах вищої освіти, де іноземна мова не є профільною дисципліною, на вивчення якої відводиться досить обмежений час. Тому актуальною стає проблема мотивації вивчення іноземної мови як основного чинника ефективності процесу навчання.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Українські та закордонні науковці досліджували різні аспекти проблеми формування навчальної мотивації під час вивчення іноземних мов. Красногорова І.Б. у своїй роботі розглядає проблему формування мотивів учіння англійської мови у студентському віці, встановлює оптимальну структуру мотиваційної сфери студента при вивченні англійської мови як профільної навчальної дисципліни, визначає зміст мотиваційного синдрому учіння на основі таких критеріїв: дієвості мотиву, його відповідності провідній діяльності та віковим особливостям суб'єкта учіння, зв'язку з позитивними емоційними переживаннями [4]. Арістова Н.О. представляє організаційно-дидактичну модель формування мотивації вивчення іноземної мови, що спрямована на забезпечення ефективного опанування студентами знаннями та вміннями з іноземної мови. Особлива роль в представленій моделі відводиться психолого-педагогічним факторам та технологіям формування мотивації вивчення іноземної мови [1]. Пророк Н.В. презентує результати дослідження особливостей мотивації до навчання сучасних здобувачів освіти в інформаційному суспільстві [6]. 10 ключових сфер, в яких викладач впливає на мотивацію студентів, виокремлено у роботі вчених Z.Dornyei та K.Csizer [8]. У фокусі уваги Gardner R.C. вплив індивідуальних особливостей студентів на їх мотивацію та відмінності у стратегіях навчання з урахуванням цих особливостей [9]. Довгань Л.І., Малінка О.О., Тимошук Н.В. зосереджують свою увагу на формуванні мотивації до вивчення іноземних мов студентами нелінгвістичних закладів освіти. Тимошук Н.М. обґрунтовує доцільність впровадження комунікативного підходу викладання іноземних мов, що, на її думку, значно підвищує мотивацію і якість знань студентів [7]. Довгань Л.І. виокремлює основні умови розвитку пізнавального інтересу до вивчення іноземної мови як основи мотивації навчання [3]. Малінка О.О. робить акцент на нейтралізації негативного ставлення до вивчення іноземної мови в немовному закладі освіти та спрямуванні зусиль на формування позитивної мотивації в навчанні [5].

Мета дослідження. Метою статті є проаналізувати науково-педагогічні джерела та узагальнити інформацію стосовно проблеми формування мотивації вивчення іноземної мови у немовних вищих закладах світу; на основі аналізу результатів анкетування серед курсантів та студентів виокремити основні мотиви вивчення іноземної мови, труднощі в опануванні іноземної мови та надати рекомендації щодо формування мотивації для її вивчення в профільних вищих закладах освіти ДСНС України.

Методи дослідження. Аналіз та узагальнення інформації по проблемі формування мотивації вивчення іноземної мови в немовних вищих закладах освіти, анкетування.

Виклад основного матеріалу дослідження. Іноземна мова – одна із найскладніших дисциплін, оскільки будь-яка мова – це і знання і навички, на формування яких необхідно витратити багато часу та зусиль. Щоб опанувати певний рівень мови потрібно близько 4-5 місяців регулярних, усвідомлених занять. І тут постає головне питання: «Для чого?» Якщо людина не може відповісти на це питання, не слід очікувати значних результатів, навчання навряд чи буде ефективним. Як наслідок, людина опускає руки, здається, отримує негативний досвід і негативну установку, що вона не має здібностей, їй це не дано, або що мову взагалі на належному рівні опанувати неможливо. Бажаного результату можна досягти, якщо мова для чогось потрібна у житті, або людині просто цікаво, це для неї

певний виклик, людина бажає розвиватися, задовольнити свої амбіції. Це і є мотивація – і бажання і готовність вивчати мову, те, що рухає людиною.

Мотивація є одним із найважливіших компонентів структури навчальної діяльності. Український педагогічний словник містить таку дефініцію аналізованого терміну: мотивація – це система мотивів, або стимулів, яка спонукає людину до конкретних форм діяльності або поведінки [2, с. 217]. Розглядають два види мотивації: зовнішню і внутрішню. Внутрішня мотивація виникає з потреб та інтересів самої особистості. Вона веде до задоволення від самого процесу виконання дії та до саморозвитку. Особистість сама відчуває необхідність виконати дію, щоб задовольнити свої потреби. Зовнішня мотивація, навпаки, виникає під впливом зовнішніх факторів, таких як нагороди, покарання, зовнішній тиск, очікування інших людей, а не свої власні. Основна різниця між цими двома видами мотивації в тому, що внутрішні мотиви виникають зсередини особистості, тоді як зовнішні під впливом зовнішніх стимулів. Внутрішня мотивація сприяє більш продуктивному і задовільному процесу виконання дії, тоді як зовнішня може бути менш ефективною та призводити до менш вираженого задоволення від виконання дії.

Також розрізняють негативну і позитивну мотивацію. Негативна мотивація – виникає в результаті страху втрати чогось важливого, покарання або іншого небажаного наслідку. Особа може виконувати дії не для досягнення певної мети або задоволення, а для того, щоб уникнути певного негативного ефекту. Наприклад, деякі курсанти та студенти навчаються не для того, щоб отримати знання, а для того, щоб уникнути поганих оцінок або критики від батьків, викладачів чи командирів. Це може призвести до недостатнього розвитку здібностей та навичок, оскільки справжньої мотивації до навчання немає. Негативна мотивація може також стати причиною появи стресу, тривоги та невпевненості, оскільки особа постійно переживає страх перед можливими небажаними наслідками. Тому важливо розвивати позитивну мотивацію, щоб досягати більш задовільних та продуктивних результатів.

Для того, щоб зрозуміти переважний вид мотивації до вивчення іноземної мови, зокрема англійської, та наявні труднощі, ми провели опитування серед курсантів та студентів 1 курсу різних спеціальностей Черкаського інституту пожежної безпеки імені Героїв Чорнобиля НУЦЗ України: «Пожежна безпека», «Цивільний захист», «Психологія», «Охорона праці», «Право». В опитуванні взяли участь 176 осіб. Діагностика проводилася за допомогою анкети, розробленої на основі опитувальника з метою оцінки мотивації до вивчення іноземної мови (Attitude/Motivation Test Battery) Р. Гарднера [9]. Автори дослідження ставили за мету визначити рівень інтересу тих, хто навчається, до іноземних мов загалом та ставлення до вивчення англійської мови зокрема, провідні мотиви студентів та курсантів, а також наявність складнощів, що виникають при вивченні іноземної мови.

Загалом, більшість опитаних (67 %) відповіли, що іноземна мова є важливим та необхідним предметом, хотіли б нею володіти та вивчали б її, навіть якби вона була не обов'язковою дисципліною. У навчальному закладі вивчають англійську мову. Переважна більшість респондентів (73%) вважають, що англійська мова знадобиться їм у подорожах та для спілкування з носіями мови. Понад 400 млн людей використовують англійську мову як рідну. Неможливо знати всі мови світу, в якості мови міжнародного спілкування у всіх туристичних локаціях використовується англійська. Знання іноземних мов дає можливість більш повноцінно насолоджуватися подорожами, зрозуміти культуру та звичаї країн, уникати можливих побутових проблем та ефективно справлятися з ними в разі їх виникнення, розширювати коло знайомих та друзів. Знання мови дозволяє легше спілкуватися з незнайомцями, полегшує комунікацію в разі появи в сім'ї іноземця, дозволяє не втрачати родинні та дружні зв'язки, у випадку коли частина родини переїжджає жити за кордон, що є зараз досить актуальною проблемою для українців.

Навколишній світ стрімко розвивається, кожного дня з'являється нова інформація стосовно різних сфер життя, видається велика кількість науково-технічної, науково-популярної літератури, з'являється можливість отримувати дані з альтернативних джерел і порівнювати з уже наявними для аналізу і формулювання власної думки. 24% опитаних назвали доступ до різноманітної інформації англійською мовою як мотиваційний фактор. Майже ніхто не відповів, що мова потрібна для читання газет та журналів.

Приблизно третина опитаних вивчають мову з цікавості, для задоволення, через бажання розвивати інтелектуальні здібності, тренувати пам'ять, задовольняти власні амбіції. 13% зазначили, що використовують мову, граючи в комп'ютерні ігри, 15% хотіли б розуміти пісні, дивитися серіали й фільми в оригіналі та вільно користуватися соціальними мережами. 5% хочуть отримати можливість насолодитися творами мистецтва в оригіналі, оскільки переклад – це завжди інтерпретація.

На жаль, тільки незначна частина здобувачів вищої освіти (10%) бачать перспективи використання іноземної мови у подальшій навчальній та професійній діяльності. Курсанти та студенти першого курсу ще не усвідомлюють необхідності іноземної мови для навчання або для дослідницької роботи у галузі науки, стажування, написання та публікації наукових статей. Але не заперечують той

факт, що у майбутньому знання мови може збільшити шанси на отримання кращої роботи або підвищення по посаді. Опитані погоджуються, що працівник зі знанням мови цінується більше, у нього збільшуються шанси працевлаштуватися в іноземній компанії з вищою оплатою праці або поїхати працювати, навчатися чи підвищувати кваліфікацію за кордон.

Не можна ігнорувати також наявність певної категорії здобувачів вищої освіти, основною мотивацією яких є лише отримання позитивної оцінки з дисципліни для отримання диплома. Їх частка складає близько 15 %. Вони особливо не зацікавлені в навчальній дисципліні, не надають значення іноземній мові та на цьому етапі свого життя не усвідомлюють її важливості та необхідності. Не зважаючи на викладене вище, такі курсанти та студенти непогано навчаються, оскільки все ж таки мають певну мотивацію, хоча і негативну.

Підсумовуючи результати анкетування можна стверджувати, що серед представників сучасної молоді іноземна мова переважно сприймається як засіб спілкування, застосування мови в професійній та науковій діяльності не є основною метою опанування іноземної мови. Деякі респонденти вивчають мову виходячи з певних прагматичних мотивів: більш престижна робота, самоствердження, щоб уникнути покарань та неприємностей, не отримати негативну оцінку, тому що не зможуть отримати диплом. З викладеного вище можна зробити висновок, що у курсантів та студентів I курсу переважає внутрішня мотивація до вивчення іноземних мов. Але слід відзначити наявність негативної мотивації.

Найскладнішими видами іншомовної діяльності, на думку переважної більшості опитаних (82%), є аудіювання і говоріння. Ці види мовленнєвої діяльності потребують опанування різних навичок, таких як розуміння вимови, виразність мовлення, реакція на зміст висловлювання інших осіб тощо. Під час аудіювання необхідно розрізняти окремі звуки, слова та фрази, підлаштовуючись під темп мовлення носіїв та особливості їх артикуляції. Також потрібно вміти реагувати на те, що ви чуєте, наприклад, розуміти інформацію, виконувати інструкції чи відповідати на питання. При говорінні потрібно чітко та зрозуміло висловлювати свої думки. Це вимагає вміння обирати правильні слова, використовувати правильну граматику та інтонацію. Оволодіння цими навичками передбачає багато практики та взаємодії з мовою в реальних ситуаціях, щоб стати впевненим і вправним у володінні нею, а це може бути складним для багатьох людей. Часто навички аудіювання та говоріння розвиваються краще, коли ви знаходитесь у справжньому мовному середовищі та спілкуєтеся з носіями мови.

Вирішити складну проблему підвищення мотивації можна тільки комплексно. Треба звертати увагу і на зміст навчання, і на методику викладання мови, і на психологічну складову навчання. Розглянемо різні способи впливу на мотивацію курсантів та студентів щодо вивчення іноземних мов.

Найголовніше – щоб вчитися було цікаво і корисно. Якщо на думку людини вивчення мови є захоплюючим процесом, вона буде більш мотивованою до навчання. Навпаки, якщо предмет вважається складним та нудним, мотивація суттєво зменшується. Задля заохочення до навчання треба використовувати інтереси курсантів та студентів, обирати цікаві теми, пов'язані з реальним життям, які можуть знадобитися або в професійному, або особистому житті. Слід сформулювати позитивне ставлення до іноземної мови, яке б нівелювало весь негативний досвід, який має переважна більшість тих, хто хоча б один раз спробував опанувати якусь іноземну мову. Перебування серед людей, які високо цінують мову та розуміють важливість її вивчення, буде підвищувати мотивацію до її опанування.

Викладачу слід потурбуватися про створення позитивних очікувань від навчання: якщо особа вірить, що може досягти своєї мети, то вона буде більш мотивованою. У тих, хто навчається, має бути визначена зрозуміла мета та чіткі терміни: коли мета правильно сформульована, особа знає, чого вона хоче досягти, і за який час це можливо зробити, тому може краще зосередитись на досягненні цієї мети. Викладач має давати чіткі та доступно сформульовані інструкції; зазначати мету та передбачувану користь від кожного завдання, оскільки в умовах обмеженої кількості навчальних годин, відведених на вивчення іноземної мови, слід дотримуватися принципу доцільності у виборі навчального матеріалу та методів навчання. Здобувачі вищої освіти мають також добре розуміти, яким чином буде оцінений їх прогрес з іноземної мови. Тому викладач повинен потурбуватися про чіткі, зрозумілі та справедливі критерії оцінювання знань та умінь курсантів та студентів, які б корелювали з загальною метою вивчення дисципліни та конкретними завданнями. Ці критерії слід прописати в робочій програмі та силабусі навчальної дисципліни, щоб з ними можна було завчасно ознайомитися.

Після кожного заняття викладачу слід давати feedback, який би містив аналіз помилок, але разом із тим виокремлювати позитивні моменти стосовно того, що вдалося найкраще. Треба впевнитися, що студенти та курсанти відчують свій прогрес та успіх, приймають свої помилки як природне явище під час навчання, через які не потрібно занадто засмучуватись, а використовувати їх виключно як досвід [10]. Відчуття прогресу, вдосконалення, руху вперед, задоволення від досягнення мети можуть збільшити мотивацію до подальших зусиль в опануванні мовою. Викладач – це та людина, яка в змозі допомогти здобувачам вищої освіти усунути непродуктивні стереотипи, замінивши їх на

позитивно орієнтовані, зосередитись на конкретних цілях та змінах, які відбуваються, помічати навіть незначний прогрес і стимулювати подальший прогрес.

Дотримання регулярності є важливою умовою підтримання мотивації тих, хто навчається, на належному рівні. Регулярне виконання дій допомагає зберегти мотивацію, оскільки особа бачить результат своїх зусиль. У цьому контексті значну роль відіграє самодисципліна та наполегливість, оскільки мова – це навичка, і яким би досвідченим не був викладач, основну роботу має зробити саме людина, яка вивчає мову. Отримавши певні знання, студенти та курсанти мають зрозуміти, як використовувати їх на практиці, і потім поступово відпрацьовуючи навички, довести їх до автоматизму. Це вимагає часу, зосередженості та докладання певних зусиль. Особистість, яка може змусити себе вчитися і досягати мети, стовідсотково буде більш мотивованою, оскільки засвоєння нових навичок допомагає зрозуміти, що вона здатна на щось нове. В цьому і полягає закон переходу кількості в якість – розвиток здійснюється шляхом накопичення кількісних змін, що призводить до стрибкоподібного переходу до нової якості.

Звичайно, дуже багато залежить від особистості та професійної підготовки викладача, володіння ним сучасними методами навчання іноземним мовам. Враховуючи, що мова йде про немовні вищі заклади освіти, першочергове завдання викладача полягає у виборі змісту та найефективніших методів і способів навчання, які були б дієвими в умовах дефіциту часу. Однак слід враховувати індивідуальні, особистісно значущі мотиви тих, хто навчається, а також підтримувати й розвивати пізнавальний та комунікативний мотиви, що визначають прагнення студента та курсанта до отримання знань із наступним обміном ними з партнерами.

Відбираючи навчальний матеріал слід в першу чергу замислитись над тим, що він має бути посилюючим та відповідати наявному рівню знань. Якщо людині буде занадто складно, це може спричинити хвилювання, відчуття поза зоною комфорту, порівняння себе з оточенням і, як наслідок, стрес і зменшення мотивації. Якщо людині буде занадто легко, це призведе до нудьги на заняттях і знову ж таки зниженню мотивації.

Крім традиційних форм та методів навчання, які добре себе зарекомендували за багато років, можна використовувати інноваційні сучасні методи. Одним із таких методів є інтерактивні програми для смартфонів та планшетів, що надають інтерактивні заняття та завдання для навчання мови в ігровій формі, та онлайн-платформи. Використання спеціалізованих освітніх платформ, де студенти та курсанти можуть навчатися за допомогою відеоуроків, тестів, зворотного зв'язку від викладачів, є зараз дуже популярним і корисним способом адаптації курсів до рівня знань здобувача вищої освіти, надання персоналізованих завдань та підбору оптимальних методів навчання. Інтеграція аудіо, відео та інтерактивних текстів урізноманітнюють сприйняття мови та створюють більш повноцінний досвід навчання. Використання онлайн-платформ також можливе для обміну мовними навичками з носіями мови або іншими студентами з різних країн. Ці методи забезпечують більш ефективне та захопливе навчання іноземним мовам з урахуванням сучасних технологічних можливостей і, як наслідок, підвищують внутрішню мотивацію тих, хто навчається, до їх опанування.

Підсумовуючи, можна сказати, що для здобувачів вищої освіти немовних спеціальностей необхідні такі психолого-педагогічні умови, які позитивно впливають на мотивацію вивчення іноземної мови та стимулюють її розвиток: особистий або професійний інтерес і відповідно усвідомлення практичної та теоретичної значущості отримуваних знань для майбутньої професійної діяльності та життя загалом; викладач, його особистісні характеристики, методична грамотність, усвідомлення викладачем тих цілей, які ставлять собі студенти, вивчаючи іноземну мову, комунікабельність, відкритість, емпатійність, недирективність організації процесу навчання; емоційна насиченість занять, що сприяє кращому засвоєнню знань та здійснюється через активні методи навчання, створення ситуації успіху, змагальність занять, комунікативну спрямованість занять; організація процесу навчання (відбір навчального матеріалу, критерії оцінювання та зворотний зв'язок із викладачем, інноваційні методи).

Висновки і перспективи подальших досліджень. Вивчення іноземної мови – це непростий і довготривалий процес, який вимагає від людини значних зусиль та належної мотивації. Мотивація грає важливу роль, оскільки вона безпосередньо впливає на ефективність та продуктивність навчання. Необхідно знайти та розвивати внутрішню мотивацію, яка буде відповідати потребам та інтересам кожної особистості. Мотив повинен стати ключовим елементом, на якому базується увесь зміст навчання. Вплив на мотивацію – це також дуже складний процес, оскільки кожна людина має свої власні мотиви та потреби. Проте, система певних заходів може допомогти підвищити мотивацію та досягти поставленої мети. І головне, пам'ятати, що мотивація – це потужний психологічний інструмент, бо саме вона допомагає не припиняти рух уперед, а наполегливо просуватись до своєї мети й долати всі труднощі у вивченні іноземної мови.

Отримані результати можуть використовуватися для оптимізації навчального процесу та ефективного навчання студентів та курсантів немовних спеціальностей англійської мови.

Перспективним напрямом подальших наукових розвідок вважаємо дослідження психолого-педагогічних умов, спрямованих на підвищення рівня мотивації до вивчення іноземних мов, та розробку і впровадження в освітній процес підготовки майбутніх фахівців ДСНС України різноманітних форм і методів аудиторної й позааудиторної роботи, які мають на меті формування та розвиток позитивної мотивації вивчення іноземних мов в умовах дефіциту часу.

Список використаних джерел

1. Арістова Н. О. Формування мотивації вивчення іноземної мови у студентів вищих навчальних закладів: монографія. К. : ТОВ «ГЛІФМЕДІА», 2015. 240 с.
2. Гончаренко С. У. Український педагогічний словник. Київ : Либідь, 1997. 375 с.
3. Довгань Л. І. Формування мотивації вивчення іноземної мови студентів немовного вищого навчального закладу. *Наукові записки Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського. Серія : Педагогіка і психологія*. Вип. 26. Вінниця, 2009. С. 95-98.
4. Красногорова І. Б. Формування мотивів учіння студентів у процесі викладання англійської мови : авто-реф. дис. ... канд. пед. наук : 13.00.01. Київ, 1999. 20 с.
5. Малінка О. О. Особливості формування мотивації до вивчення іноземних мов студентами нелінгвістичних освітніх закладів. *Наукові записки Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського. Серія: Педагогіка і психологія*. Вип. 26. Вінниця, 2009. С. 115-118.
6. Психологічна діагностика мотивації особистості до навчання в умовах інформаційного суспільства : монографія / Н. В. Пророк та ін. ; за ред. Н. В. Пророк. Київ : Видавничий Дім «Слово», 2020. 131 с.
7. Тимошук Н. М. Комунікативний підхід до викладання іноземних мов у вищих аграрних закладах освіти. *Вісник Житомирського державного університету імені Івана Франка*. Вип. 43. Житомир, 2009. С. 92-95.
8. Dornyei Z., Csizer K. Motivational Dynamics in Second Language Acquisition: Results of a Longitudinal Nationwide Survey. *Applied Linguistics*, 23, 2002. Pp. 421-462. <https://doi.org/10.1093/applin/23.4.421>
9. Gardner R. C., Lambert W. E. *Attitudes and Motivation in Second Language Learning*. Rowley: Newbury House, 2012. 451 p.
10. Kocha, I., Baidiuk, N., Stepanova, N., & Nenko, Y. Remote Assessment in Ukrainian Higher Education Institutions: Case study. *Human Sciences Journal - RCH*, 16(1). v16.n1.a933, 2023. <https://doi.org/10.32813/2179-1120.2023>.

References

1. Aristova N. O. Formuvannia motyvatsii vyvchennia inozemnoi movy u studentiv vyshchych navchalnykh zakladiv: monohrafiia. K. : TOV «HLIFMEDIIA», 2015. 240 s.
2. Honcharenko S. U. Ukrainyskyi pedahohichnyi slovnyk. Kyiv : Lybid, 1997. 375 s.
3. Dovhan L. I. Formuvannia motyvatsii vyvchennia inozemnoi movy studentiv nemovnoho vyshchoho navchalnoho zakladu. *Naukovi zapysky Vinnytskoho derzhavnoho pedahohichnoho universytetu imeni Mykhaila Kotsiubynskoho. Seriiia : Pedahohika i psykholohiia*. Vyp. 26. Vinnytsia, 2009. S. 95-98.
4. Krasnolohova I. B. Formuvannia motyviv uchinnia studentiv u protsesi vykladannia anhliskoi movy : avto-ref. dys. ... kand. ped. nauk : 13.00.01. Kyiv, 1999. 20 s.
5. Malinka O. O. Osoblyvosti formuvannia motyvatsii do vyvchennia inozemnykh mov studentamy nelinhvistychnykh osvitynykh zakladiv. *Naukovi zapysky Vinnytskoho derzhavnoho pedahohichnoho universytetu imeni Mykhaila Kotsiubynskoho. Seriiia: Pedahohika i psykholohiia*. Vyp. 26. Vinnytsia, 2009. S. 115-118.
6. Psykholohichna diahnozyka motyvatsii osobystosti do navchannia v umovakh informatsiinoho suspilstva : monohrafiia / N. V. Prorok ta in. ; za red. N. V. Prorok. Kyiv : Vydavnychi Dim «Slovo», 2020. 131 s.
7. Tymoshchuk N. M. Komunikatyvnyi pidkhid do vykladannia inozemnykh mov u vyshchych ahrarnykh zakladakh osvity. *Visnyk Zhytomyrskoho derzhavnoho universytetu imeni Ivana Franka*. Vyp. 43. Zhytomyr, 2009. S. 92-95.
8. Dornyei Z., Csizer K. Motivational Dynamics in Second Language Acquisition: Results of a Longitudinal Nationwide Survey. *Applied Linguistics*, 23, 2002. Pp. 421-462. <https://doi.org/10.1093/applin/23.4.421>
9. Gardner R. C., Lambert W. E. *Attitudes and Motivation in Second Language Learning*. Rowley: Newbury House, 2012. 451 p.
10. Kocha, I., Baidiuk, N., Stepanova, N., & Nenko, Y. Remote Assessment in Ukrainian Higher Education Institutions: Case study. *Human Sciences Journal - RCH*, 16(1). v16.n1.a933, 2023. <https://doi.org/10.32813/2179-1120.2023>.